

АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК І ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ І АУДИТУ

Проведення аудиту супроводжується певним ризиком. Аудитор повинен чітко усвідомити в чому полягає аудиторський ризик, його суть, складові частини, як його визначити.

Аудиторський ризик – це побоювання, що аудитор може висловити думку про фінансову звітність підприємства, яка істотно відрізняється від реального стану справ.

Аудиторський ризик включає такі ризики:

- власний ризик,
- ризик контролю,
- ризик не виявлення.

Власний ризик є сукупністю всіх можливих ризиків, пов'язаних із виникнення таких помилок і пов'язаний із дією зовнішніх і внутрішніх чинників, часто безпосередньо не пов'язаних з підприємством клієнта (інфляція, конкуренція, безробіття). Власний ризик оцінюється аудитором ще на початковій стадії аудиту, коли він тільки ознайомлюється з діяльністю підприємства, умовами його роботи, структурою і організацією управління. Аудитор використовує при цьому як інформацію подану підприємством-клієнтом, так і інформацію із зовнішніх джерел. При оцінці власного ризику аудитор повинен звернути увагу на ті моменти, які можуть вплинути на якість бухгалтерської звітності.

Ризик контролю складається із двох компонентів (ризик системи бухгалтерського обліку, ризик системи внутрішнього контролю). Ризик системи бухгалтерського обліку полягає в тому, що можуть бути допущені помилки або обман внаслідок документування господарських операцій, неправильного їх відображення в реєстрах бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності. Для оцінки величини ризику системи бухгалтерського обліку аудитор повинен вивчити характер діяльності підприємства клієнта, звичайні та незвичайні операції, сам процес ведення обліку і складання звітності.

Ризик не виявлення – це ризик того, що істотні помилки можуть залишатися невиявленими в процесі аудиторської перевірки. За цей ризик аудитор несе повну відповідальність. Аудиторська фірма має ризик втратити або погіршити свою репутацію внаслідок низької якості проведення аудиту. Якщо помилку не виявлено, але така передбачається, то аудитор повинен обов'язково в аудиторському звіті зазначити про те, що помилку не виявлено.

Аудиторський ризик становить переважно від 1 до 5% або від 0,01 до 0,05. Вибираючи методику визначення аудиторського ризику, його допустиму величину, необхідно враховувати умови перевірки, її термін, характер діяльності клієнта, кваліфікацію аудитора, його практичний досвід роботи та інші чинники.

Увага аудиторів до аудиторського ризику як чинника, на планування, тривалість та обсяг аудиту, зумовлена підприємницьким характером аудиторської діяльності. У зв'язку з конкуренцією між аудиторськими фірмами виникає необхідність зменшення вартості аудиторських послуг та дотримання високих вимог до їх якості. Шляхами реального здешевлення аудиторських послуг є скорочення часу на проведення аудиторських методів дослідження. Ці процеси обстежуються прийнятним аудиторським ризиком, який є оптимальним результатом поєднання двох протилежних тенденцій: максимізації показника якості аудиту і мінімізації часу на проведення перевірки. Отже, аудиторський ризик, який виявляє ймовірність того, що висновки аудитора про достовірність фінансової звітності клієнта можуть бути помилковими, становить невід'ємну складову частину сучасної теорії та

практики аудиту. Оцінка і розрахунок аудиторського ризику дає змогу точніше спланувати перевірку, зменшити витрати часу на її проведення.

Важливою функцією управління господарськими процесами на підприємстві є внутрішній контроль, який здійснюють усі структурні підрозділи апарату управління.. Внутрішній контроль – це внутрішні правила та процедури контролю, запровадженні керівником підприємства для досягнення мети забезпечення стабільної й ефективної діяльності підприємства, дотримання внутрішньогосподарської політики, збереження і раціонального використання активів підприємства, своєчасна підготовка надійної фінансової інформації. Внутрішній контроль здійснюють різні служби за допомогою загальнонаукових і спеціальних методів і прийомів. На практиці часто використовуються методи документального, фактичного контролю і економічного аналізу. Внутрішній контроль, як функція управління забезпечує якісну розробку й ефективне досягнення цілей організації через реалізацію прийнятих управлінських рішень.

Ефективність функціонування системи внутрішнього контролю оцінюють керівник підприємства, внутрішні та незалежні аудитори. Для керівництва підприємства основною метою оцінки системи внутрішнього контролю є розробка конструктивних пропозицій спрямованих на удосконалення внутрішнього контролю. Керівник підприємства за допомогою аналізу й оцінки роботи менеджерів окремих служб отримує докази про ефективність діяльності всієї системи внутрішнього контролю. Це дає змогу вжити відповідних заходів для покращення контрольної функції управління.

Основна мета вивчення та оцінки аудитором системи внутрішнього контролю полягає в підготовці аудиторських процедур. Виконання процедур дає змогу аудитору попередньо оцінити надійність системи внутрішнього контролю. Отже, оцінка системи внутрішнього контролю є обов'язковою передумовою для розробки плану і програми аудиту. Правильна оцінка надійності й ефективності функціонування системи внутрішнього контролю дає змогу реальніше оцінити аудиторський ризик.

Ольга Загородна, Віра Серединська

Тернопільський національний економічний університет

АНАЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЙОГО ЕЛЕМЕНТІВ

В умовах інтеграції економічних процесів зростає потреба в інформації щодо перспектив майбутнього розвитку суб'єктів господарювання, а в управлінні економікою та бізнесом переважають аналітичні методи прийняття рішень. В цьому контексті досить важливим є поглиблене вивчення аналітичного процесу з метою виділення в його складі однорідних підпроцесів, так званих «будівельних блоків», з яких складаються різні аналітичні технології.

Підхід до технології економічного аналізу з позиції чотирьохрівневої концепції складності, згідно якої будь-який із процесів можна описати елементами чотирьох рівнів складності – етапи, процедури, операції, дії, дозволив розробити схему структурно-функціональної будови аналітичного процесу (рис.1).